

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1063/2015
26.11.2015. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Снежане Андрејевић, председника већа, Бисерке Живановић, Споменке Зарић, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у парници тужиле Р.Ш. из Н.С., коју заступа Г.К., адвокат из Н.С., против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање – Покрајински фонд за ПИО – Дирекција покрајинског фонда за ПИО из Н.С., кога заступа Н.Г., адвокат из Б., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 4378/13 од 08.10.2014. године, у седници већа одржаној 26.11.2015. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 4378/13 од 08.10.2014. године, као о изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Новом Саду Гж 4378/13 од 08.10.2014. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П 1202/13 од 03.10.2013. године у усвајајућем делу и у делу одлуке о трошковима и предмет се враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 1202/13 од 03.10.2013. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор стварне ненадлежности суда. Ставом дргим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу којим је тужилца тражила да се тужени обавезе да јој на име накнаде материјалне штете због мање исплаћене пензије за период од 01.01.2008. године закључно са 31.12.2009. године исплати појединачне месечне износе наведене у изреци, са законском затезном каматом почев од 6-ог дана у месецу за претходни месец, до исплате. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужилци на име накнаде материјалне штете због мање исплаћене пензије за период од 01.01.2010. године закључно са 30.04.2013. године исплати појединачне месечне износе наведене у изреци, са законском затезном каматом почев од 6-ог дана у месецу за претходни месец, до исплате. Ставом четвртим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев делу којим је тужилца тражила да се тужени обавезе да јој на име накнаде материјалне штете због мање исплаћене пензије за период од 01.01.2010. године закључно са 30.04.2013. године, преко износа досуђених претходним ставом, исплати и појединачне месечне износе наведене у изреци, са законском затезном каматом почев од 6-ог дана у месецу за претходни месец, до исплате. Ставом петим изреке обавезан

је тужени да тужиљи накнади парничне трошкове у износу од 87.652,06 динара, са законском затезном каматом почев од 03.10.2013. године, до исплате.

Виши суд у Новом Саду је пресудом Гж 4378/13 од 08.10.2014. године делимично усвојио жалбу туженог и преиначио првостепену пресуду у погледу одлуке о трошковима поступка, тако што је тужени обавезан да тужиљи накнади парничне трошкове у износу од 42.582,00 динара са законском затезном каматом почев од 03.10.2013. године до исплате. У преосталом делу првостепена пресуда је потврђена.

Против другостепене пресуде тужени је благовремено, преко пуномоћника, изјавио ревизију због битне повреда одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права, као и из разлога прописаних одредбом члана 404. Закона о парничном поступку.

Апелациони суд у Новом Саду решењем РЗ. 51/15 од 25.02.2015. године није дозволио ревизију туженог, изјављену против другостепене пресуде.

Како је тужба у овом предмету поднета 23.01.2013. године, а побијана другостепена пресуда је донета 08.10.2014. године, о дозвољености и основаности ревизије одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија, у смислу члана 14. Закона о изменама и допунама ЗПП ("Службени гласник РС", број 55/14), којим је новелиран члан 404. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", број 72/11).

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови за одлучивање о ревизији туженог као изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. став 1. ЗПП, јер постоји потреба за уједначавањем судске праксе, с обзиром да је тужени уз ревизију доставио више одлука виших и апелационих судова, којима је о истој правној ситуацији одлучено другачије него у побијаној одлуци.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија туженог основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиљи је, као удовици преминулог корисника старосне пензије, решењем Фонда СОВО признато право на породичну пензију почев од 21.11.1983. године, у висини од 70% од пензије која би осигуранику припадала у часу смрти. Решењем од 04.10.2007. године пензија је усклађена на 70% од пензијског основа почев од 01.08.2004. године, што изражено у бодовима износи 2293,071 бодова, а почев од 01.10.2005. године пензија је усклађена на 2854,078 бодова. На основу одлуке министра одбране од 20.03.2008. године, извршено је усклађивање војних пензија за 4,21% почев од 01.01.2008. године, на који начин је вредност бода повећана са 9,02 на 9,40 динара. Пензије за војне пензионере у току 2008. године редовно су усклађиване, као и пензије корисника осигурања код Републичког фонда пензијског и инвалидског осигурања, изузев ванредног усклађивања за 11,06% почев од 01.01.2008. године.

С обзиром на наведено, тужилји је за спорни период од 01.01.2010. године закључно са 30.04.2013. године досуђена разлика пензије у укупном износу од 141.176,97 динара, са законском затезном каматом на појединачне месечне износе почев од 06-ог дана у месецу за претходни месец, што обрачунато у апсолутном износу чини 55.871,80 динара. По оцени другостепеног суда тужилји припада право на ванредно усклађивање пензије у висини разлике између 4,21% и 11,06% на вредност бода од 9,40 динара, односно право на ванредно усклађивање пензије на основицу коју чини вредност бода од 9,02 динара увећана за 11,06%.

По оцени Врховног касационог суда, основано се ревизијом туженог истиче да је у нижестепеним пресудама због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 261. Закона о Војсци Југославије ("Службени лист СРЈ", бр. 43/94 ... 37/02, "Службени лист СЦГ", бр.7/05 и 44/05), било је прописано да се пензије усклађују у односу на плате професионалних војника и да прописе о усклађивању пензија доноси савезни министар за одбрану. Наведена одредба престала је да важи на основу члана 197. став 2. Закона о Војсци Србије ("Службени гласник РС", бр. 116/07, 88/09, 101/10), који је ступио на снагу 01.01.2008. године.

Применом члана 193. став 1. Закона о Војсци Србије, усклађивање пензија војних осигураника остварених до дана ступања на снагу овог закона, као и пензија остварених по ступању на снагу овог закона, врши се по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање.

Чланом 75. став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС", бр. 34/03 ... 62/13), прописано је да уколико просечни износ пензије корисника у осигурању запослених, исплаћене за претходну годину, износи мање од 60% од износа просечне зараде, без пореза и доприноса, запослених на територији Републике у претходној години, пензије ће се ванредно ускладити од 01. јануара текуће године, за проценат којим се обезбеђује да се износ просечне пензије за претходну годину корисника у осигурању запослених доведе на ниво од 60% просечне зараде без пореза и доприноса исплаћене у претходној години.

Решењем Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, од 25.01.2008. године ("Службени гласник РС", број 20/08), извршено је ванредно усклађивање пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од јануара 2008. године и одређено да се пензије усклађују за 11,06%, а исплата ће се вршити од 01.01.2008. године.

Имајући у виду наведене законске одредбе и решење Републичког фонда ПИО, Врховни касациони суд је оценио да је правилан закључак нижестепених судова да је од 01.01.2008. године пензија тужилје морала бити усклађена на исти начин, под условима и у истој висини као и пензије корисника у осигурању запослених, те да је због неусклађивања пензије тужилја претрпела материјалну штету у висини разлике између примљене пензије и пензије обрачунате уз повећање од 11,06%, коју је тужени дужан да надокнади.

Међутим, на основу Одлуке о усклађивању војних пензија за 4,21%, објављене у Службеном Војном листу број 13 од 20.03.2008. године, тужиљи је извршено усклађивање пензија за 4,21% почев од 01.01.2008. године, чиме је повећана вредност бода са 9,02 на 9,40. Иако међу парничним странкама није било спорно да је тужиљи од 01.01.2008. године исплаћивана пензија са тим увећањем, односно према вредности бода од 9,40 динара, судови ту околност нису ценили у односу на износ тражене накнаде материјалне штете, што су били у обавези према члану 193. став 1. Закона о Војсци Србије, по коме се усклађивање износа пензија војних осигураника врши по динамици и на начин утврђен за кориснике пензија у осигурању запослених, што подразумева и идентичан проценат ванредног усклађивања. Правилна примена наведене одредбе подразумева да је усклађивање пензије тужиљи требало обрачунати на вредност бода из октобра 2007. године од 9,02 динара, увећањем за разлику између процента ванредног усклађивања пензија корисника пензија у осигурању запослених од 11,06% и процента већ извршеног усклађивања пензија војним осигураницима од 4,21%. То значи да је висину штете коју је тужиља претрпела у виду мање исплаћених пензија, требало утврдити тако што се од пензије тужиље обрачунате са увећањем од 11,06% на вредност бода од 9,02 динара одузму већ исплаћени износи са увећањем од 4,21% на исту вредност бода.

Имајући у виду наведено, обе нижестепене пресуде су укинуте. У поновном поступку, првостепени суд ће узети у обзир изнете примедбе и донети правилну и закониту одлуку.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа-судија
Снежана Андрејевић,с.р.**